

Seat No	
------------	--

MA (Sanskrit) (SEM/CR) CBCS Part-I Semester-I Examination: Oct/Nov.-2023

Sanskrit (Compulsory) Paper-II

MMSAN11102: Indian Discourse Analysis

Day and Date: Saturday, 16/12/2023

Total Marks: 60

Time: 11.00 AM To 1.00 PM

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 'अपौरुषेय वाक्य' म्हणजे काय?
अ) भावना ब) मीमांसा क) वेद ड) आख्यात
- 2 'अज्ञातार्थज्ञापको वेदभाग' कोणता आहे?
अ) भावना ब) लिंग क) विधि ड) वाक्य
- 3 प्रकरणाचे किती प्रकार आहेत?
अ) तीन ब) दोन क) चार ड) पाच
- 4 अग्निहोत्रं जुहोति किसका उदाहरण है?
अ) वाक्यभेदभयात् ब) तद्व्यपदेश क) मत्वर्थलक्षणा ड) तत्प्रख्यातशास्त्र
- 5 ज्या अनुमानामध्ये पाच वाक्याचा उपयोग केला जातो त्या अनुमानाला काय म्हणतात?
अ) स्वार्थानुमान ब) परार्थानुमान क) प्रयोजन ड) हेत्वाभास
- 6 'धूमवत्त्वात्' चा सम्बन्ध पाच वाक्यांपैकी कोणाशी येतो?
अ) प्रतिज्ञा ब) हेतु क) उदाहरण ड) निगमन
- 7 प्रतिज्ञा, हेतु, उदाहरण, उपनय, निगमन हे पाच काय आहेत?
अ) हेत्वाभास ब) स्वार्थानुमान क) व्याप्ति ड) पञ्चावयववाक्य
- 8 अनुमितिके करण आहे.
अ) प्रत्यक्ष ब) अनुमान क) उपमान ड) शब्द
- 9 'वादविवादाचा एकच प्रकार आहे' हे मत कोणाचे आहे?
अ) नागार्जुन ब) वाचस्पति क) वसुबन्धु ड) उदयन
- 10 वरदराजानुसार कथेचे किती घटक आहेत?
अ) पाच ब) आठ क) चार ड) सहा
- 11 न्यायसूत्रामध्ये 'प्रमाणतर्कसाधनोपालम्भः सिद्धान्ताविरुद्धः पञ्चावयोपपन्नः पक्षप्रतिपक्षपरिग्रहः' हे लक्षण आहे-
अ) वाद ब) वितंडा क) जल्प ड) छल

- 12 खालीलपैकी वादातील तत्त्वनिर्णयाचा प्रकार नाही आहे –
 अ) अज्ञातज्ञापन ब) ज्ञातस्थितीकरण क) अवयवकथन ड) संशयनिवर्तन
- 13 मीमांसादर्शनाचे प्रणेता कोण आहेत?
 अ) जैमिनी ब) कपिल क) गौतम ड) पतंजली
- 14 भारतीय दर्शनशास्त्रामध्ये आस्तिक दर्शन किती आहेत?
 अ) नऊ ब) आठ क) पाच ड) सहा
- 15 अष्टाध्यायीवर वार्तिक कोणी लिहिले आहे?
 अ) पतंजलि ब) नागेश क) भट्टोजीदीक्षित ड) कात्यायन

Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 सूत्र-भाष्य-वार्तिक
- 2 निषेध
- 3 हेतु
- 4 निर्णय

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 सांख्यदर्शनाच्या पंचवीस तत्त्वांना सविस्तर स्पष्ट करा.
- 2 अर्थसंग्रहातील 'भावना' या विषयाला प्रकाशित करा.
- 3 अनुमान प्रमाणाबद्दल सविस्तर माहिती लिहा.
- 4 वादविवादाच्या महत्त्वाच्या पैलूंबद्दल थोडक्यात लिहा.

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 सूत्र म्हणजे काय? व त्याच्या प्रकारांबद्दल विस्तृत लिहा.
- 2 सूत्र म्हणजे काय? व त्याच्या प्रकारांबद्दल विस्तृत लिहा.

Model Answer Paper

MA (Sanskrit) (SEM/CR) CBCS Part-I Semester-I Examination: Oct/Nov.-2023

Sanskrit (Compulsory) Paper-II

MMSAN11102: Indian Discourse Analysis

Day and Date: Saturday, 16/12/2023

Total Marks: 60

Time: 11.00 AM To 1.00 PM

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

1 'अपौरुषेय वाक्य' म्हणजे काय?

अ) भावना ब) मीमांसा क) वेद ड) आख्यात

Option 3

2 'अज्ञातार्थज्ञापको वेदभाग' कोणता आहे?

अ) भावना ब) लिंग क) विधि ड) वाक्य

Option 3

3 प्रकरणाचे किती प्रकार आहेत?

अ) तीन ब) दोन क) चार ड) पाच

Option 2

4 अग्निहोत्रं जुहोति किसका उदाहरण है?

अ) वाक्यभेदभयात् ब) तद्व्यपदेश क) मत्वर्थलक्षणा ड) तत्प्रख्यातशास्त्र

Option 4

5 ज्या अनुमानामध्ये पाच वाक्याचा उपयोग केला जातो त्या अनुमानाला काय म्हणतात?

अ) स्वार्थानुमान ब) परार्थानुमान क) प्रयोजन ड) हेत्वाभास

Option 2

6 'धूमवत्त्वात्' चा सम्बन्ध पाच वाक्यांपैकी कोणाशी येतो?

अ) प्रतिज्ञा ब) हेतु क) उदाहरण ड) निगमन

Option 2

7 प्रतिज्ञा, हेतु, उदाहरण, उपनय, निगमन हे पाच काय आहेत?

अ) हेत्वाभास ब) स्वार्थानुमान क) व्याप्ति ड) पञ्चावयववाक्य

Option 4

8 अनुमितिचे कारण आहे.

अ) प्रत्यक्ष ब) अनुमान क) उपमान ड) शब्द

Option 2

9 'वादविवादाचा एकच प्रकार आहे' हे मत कोणाचे आहे?

अ) नागार्जुन ब) वाचस्पति क) वसुबन्धु ड) उदयन

Option 3

10 वरदराजानुसार कथेचे किती घटक आहेत?

अ) पाच ब) आठ क) चार ड) सहा

Option 4

11 न्यायसूत्रामध्ये 'प्रमाणतर्कसाधनोपालम्भः सिद्धान्ताविरुद्धः पञ्चावयोपपन्नः पक्षप्रतिपक्षपरिग्रहः' हे लक्षण आहे-

अ) वाद ब) वितंडा क) जल्प ड) छल

Option 1

- 12 खालीलपैकी वादातील तत्त्वनिर्णयाचा प्रकार नाही आहे –
अ) अज्ञातज्ञापन ब) ज्ञातस्थितीकरण क) अवयवकथन ड) संशयनिवर्तन

Option 3

- 13 मीमांसादर्शनाचे प्रणेता कोण आहेत?
अ) जैमिनी ब) कपिल क) गौतम ड) पतंजली

Option 1

- 14 भारतीय दर्शनशास्त्रामध्ये आस्तिक दर्शन किती आहेत?
अ) नऊ ब) आठ क) पाच ड) सहा

Option 4

- 15 अष्टाध्यायीवर वार्तिक कोणी लिहिले आहे?
अ) पतंजलि ब) नागेश क) भट्टोजीदीक्षित ड) कात्यायन

Option 4

Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 सूत्र-भाष्य-वार्तिक

Ans:

- 2 निषेध

Ans:

- 3 हेतु

Ans:

- 4 निर्णय

Ans:

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 सांख्यदर्शनाच्या पंचवीस तत्त्वांना सविस्तर स्पष्ट करा.

Ans:

- 2 अर्थसंग्रहातील 'भावना' या विषयाला प्रकाशित करा.

Ans:

- 3 अनुमान प्रमाणाबद्दल सविस्तर माहिती लिहा.

Ans:

- 4 वादविवादाच्या महत्त्वाच्या पैलूंबद्दल थोडक्यात लिहा.

Ans:

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 सूत्र म्हणजे काय? व त्याच्या प्रकारांबद्दल विस्तृत लिहा.

Ans:

- 2 सूत्र म्हणजे काय? व त्याच्या प्रकारांबद्दल विस्तृत लिहा.

Ans:
